

ні комплексних операцій; коригування нормативно-правових актів, що регламентують поділ функціональних обов'язків і характер взаємодії підлеглих та ін.

Слід зазначити, що ефективність такої координації та взаємодії не може бути досягнута лише на основі емпіричних пошуків і теоретичної розробки цієї проблеми. Серед проблем, що потребують негайного вирішення, є питання, пов'язані з подальшим удосконаленням правового регулювання основ координації та взаємодії слідчих з оперативними підрозділами органів внутрішніх справ.

На нашу думку, більш конкретного нормативно-правового визначення потребують форми й методи координації та взаємодії слідчих з підрозділами кримінальної міліції. А в кожному конкретному випадку взаємодіючі суб'єкти повинні самі визначити найбільш доцільні заходи досягнення спільної мети.

Отже, можна зробити висновок, що "координація" - це взаємоузгоджена спільна діяльність різних підрозділів кримінальної міліції та слідчих, які беруть участь у будь-якій діяльності щодо досягнення спільних завдань по боротьбі зі злочинністю.

"Взаємодія" - узгоджені дії підрозділів кримінальної міліції та слідчих за метою, часом, місцем здійснення, направлені на розкриття, розслідування та попередження злочинів шляхом комплексного використання сил, засобів і методів із найменшими витратами.

Література

1. Новий тлумачний словник української мови. У 3-х томах. Т. 1. — А-К. — К.: „Аконіт”, 2001 — 928 с.
2. Философский энциклопедический словарь. — М.: “Советская энциклопедия”, 1983. — 840 с.
3. Аверьянов А.Н. О природе взаимодействия. / А.Н. Аверьянов — М.: Знание, 1984. — 64 с.
4. Взаимодействие милиции и населения: к итогам харьковского эксперимента. — Х.: Нац. ун-т внутр. дел, 2003. — 288 с.
5. Курашвили Б.П. Очерк теории государственного управления. - М.: Наука, 1987. - 282 с.
6. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: підруч. / за ред. Ю.Ф. Кравченка. - К.: Нац. акад. внутр. справ України, 1999. - 702 с.
7. Грохольський В.Л. Управління діяльністю спе-

ціальних підрозділів МВС України по боротьбі з організованою злочинністю: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07 / Грохольський Володимир Людвігович. — Х., 2004. — 425 с.

8. Новий тлумачний словник української мови: в 4 т. Т. 3. ОБЕ-РОБ / укл. В. Яременко, О. Сліпушко. - К.: Аконтіт, 1999. - 927 с.

9. Цветков В.В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект) / В.В. Цветков - Х.: Право, 1996. - 164 с.

10. Козлов Ю.М. Координация в управлении народным хозяйством в СССР / Ю.М. Козлов - М.: Наука, 1976. - 237 с.

11. Большая Советская Энциклопедия. Т. 13. - 3-е изд. - М.: Сов. энцикл., 1973. - 743 с.

12. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ: підручник / В.М. Плішкін; за ред. Ю.Ф. Кравченка. - К.: НАВСУ, 1999. - 702 с.

13. Українське державотворення. Невитребуваний потенціал: слов.-довід. / О.М. Мироненко, Ю.І. Римаренко, І.Б. Усенко, В.А. Чехович. - К.: Либідь, 1997. - 560 с.

14. Словник української мови. Т. 6 / ред. кол. І.К. Білодід (голова) та ін. - К.: Наук. думка, 1975. - 832 с.

15. Левакова Э.Н. Взаимодействие органов прокуратуры с Советами народных депутатов в предупреждении правонарушений / Э.Н. Левакова // Взаимодействие органов прокуратуры с Советами народных депутатов, иными государственными органами, общественными организациями и трудовыми коллективами в предупреждении преступлений: сб. статей. - М.: МЮА, 1983. - С. 3-18.

16. Кригер В.И. Взаимодействие органов прокуратуры с общественными организациями в предупреждении преступлений и иных правонарушений / В.И. Кригер // Взаимодействие органов прокуратуры с Советами народных депутатов, иными государственными органами, общественными организациями и трудовыми коллективами в предупреждении преступлений: сб. статей. - М.: МЮА, 1983. - С. 67-92.

Мораренко А.В.,

здобувач кафедри інформаційно-технічного
забезпечення ОВС та спеціальної техніки
ОДУВС

Надійшла до редакції: 11.12.2014

УДК 343.37.7

ПРАКТИКА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАНЬ ЗА СТ. 259 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Плужнік О. І.

У статті розглянуто процес розвитку законодавства щодо виду та строку покарання за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Проаналізована практика застосування ст. 259 КК України. Доводиться необхідність внесення змін до санкції ч. 1 ст. 259 Кримінального кодексу України.

Ключові слова: завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності; покарання, позбавлення волі, громадські роботи.

В статье рассмотрен процесс развития законодательства относительно вида и срока наказания за заведомо ложное сообщение об угрозе безопасности граждан, уничтожения или повреждения объектов собственности. Проанализирована практика применения ст. 259 УК Украины. Доказывается необходимость внесения изменений в санкции ч. 1 ст. 259 Уголовного кодекса Украины.

граждан, уничтожения или повреждения объектов собственности. Проанализирована практика применения ст. 259 УК Украины. Доказывается необходимость внесения изменений в санкции ч. 1 ст. 259 Уголовного кодекса Украины.

Ключевые слова: заведомо ложное сообщение об угрозе безопасности граждан или повреждения объектов собственности, наказание, лишение свободы, общественные работы.

The article describes the process of development of legislation regarding the type and duration of punishment for knowingly false report about the threat the security of citizens, destruction or damage of property objects. Analyze the practice of application of Art. 259 of the Criminal

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

Code of Ukraine. Argue that changes in the sanctions Part 1 of Art. 259 of the Criminal Code of Ukraine.

Keywords: knowingly false report about the threat of public safety or damage to property objects, punishment, imprisonment, community service.

Соціально-економічні і політичні перетворення, розвиток і зміцнення демократичної, соціальної й правової держави, гуманістичне спрямування розвитку суспільного й державного життя України неможливі без рішучого посилення боротьби зі злочинністю. Кількість злочинів, пов'язаних із завідомо неправдивими повідомленнями про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, продовжує непокоїти суспільство в Україні та викликає великий міжнародний резонанс. Суспільна небезпека вказаного злочину полягає в тому, що розповсюдження завідомо неправдивих повідомлень спричиняє неминучу матеріальну та моральну шкоду. Це може виявлятися у виникненні занепокоєння та паніки серед населення, що, у свою чергу, спричиняє розлад здоров'я окремих громадян, зрив нормального функціонування підприємств, установ, організацій, руху транспорту тощо. До перевірки таких повідомлень залучаються значні сили органів внутрішніх справ України, інших правоохоронних органів і спеціальних служб, що відволікаються від виконання покладених на них завдань і вимушені проводити організаційно-технічні заходи з метою попередження вчинення цих злочинів [1, 3].

За останнє десятиріччя цей вид злочину значно поширився в країні. Тільки протягом 1996-2003 років органами внутрішніх справ зареєстровано близько п'яти тисяч фактів завідомо неправдивих повідомлень про загрозу громадській безпеці, за якими порушено 1048 кримінальних справ [2, 1].

За даними Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України у 2010 році до ОВС надійшло 88 анонімних повідомлень про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. За 2011 рік уже було зареєстровано 137 указаних злочинів. Об'єктами повідомлень у більш ніж 50 % випадків були навчальні, майже 15 % - розважальні заклади, більше 10 % - вокзали та інші об'єкти транспорту [1, 3]. В Україні простежується загострення проблеми - збільшення кількості випадків завідомо неправдивих повідомлень про загрозу громадській безпеці. Для перевірки цих повідомлень правоохоронні органи змушені задіяти значні людські та матеріальні ресурси, призупиняти на деякий час діяльність установ, організацій і підприємств, що істотно дезорганізує життєдіяльність суспільства, виробничий процес, породжує неправдиві чутки, сіє паніку серед населення, викликає страх і невпевненість у громадян, завдає значної економічної шкоди, тобто суттєво порушує загальну громадську безпеку [2, 1].

Держава в особі своїх органів встановлює правила поведінки, які спрямовані на гарантування безпеки кожного з нас і встановлення стану захищеності суспільства від усілякого роду небезпек. Порушення цих правил може призвести до завдання шкоди суспільним відносинам у сфері громадської безпеки. На правове забезпечення запобігання найбільш небезпечним порушенням у цій сфері й спрямовані відповідні норми кримінального законодавства.

Проблеми кримінальної відповідальності за злочини проти громадської безпеки, так саме і завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, зни-

щення чи пошкодження об'єктів власності досліджували такі науковці: В. Антипенко, П. Агапов, В. Ємельянов, В. Коваленко, В. Комісаров, В. Корж, М. Коржанський, І. Куц, О. Литвин, В. Ліпкан, С. Мохончук, В. Навроцький, В. Окнян, М. Панов, В. Рибачук, Б. Романюк, А. Савченко, В. Тихий, М. Хавронюкіа ін.

Окремі правові питання щодо методики розслідування злочинів досліджувались у роботах учених-юристів з кримінального та адміністративного права, кримінології, кримінального процесу, судової психології та криміналістики: Ю.П. Аленіна, В.П. Бахіна, Р.С. Белкіна, А.Ф. Волобуєва, В.І. Галагана, В.Я. Горбачевського, Ю.М. Грошевого, В.А. Журавля, А.В. Іщенко, О.Н. Колесніченка, В.П. Колмакова, М.В. Костицького, Н.І. Клименко, В.О. Коновалової, В.С. Кузьмічова, О.М. Калачової, В.К. Лисиченка, Є.Д. Лук'янчикова, Г.А. Матусовського, В.С. Медведєва, П.П. Михайленка, В.Т. Нора, В.В. Назарова, Д.Й. Никифорчука, М.В. Салтевського, С.В. Слінька, В.В. Тіщенко, Л.Д. Удалової, С.С. Чернявського, В.Ю. Шепітька, М.Є. Шумили та інших фахівців.

Якщо дослідити етапи змін виду та строків покарання за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, можна зробити такі висновки: як зростає кількість анонімних повідомлень, так одночасно стають більш суворими вид і строк покарання. Зокрема, завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності як злочинне діяння Кримінальний кодекс УРСР 1960 року не передбачав.

Уперше окрему норму про відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці було встановлено Законом України від 26 січня 1993 р. № 2935-XII, відповідно до якого Кримінальний кодекс України 1960 р. було доповнено статтею 206-2 КК "Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення або пошкодження об'єктів власності", яка складалась із двох частин. Перша частина передбачала покарання за завідомо неправдиве письмове чи усне повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів приватної, колективної чи державної власності шляхом вибуху, підпалу або іншим загальнонебезпечним способом - у вигляді позбавлення волі на строк до одного року, або виправні роботи на той самий строк, або штраф від трьох до десяти мінімальних розмірів заробітної плати.

За ті самі дії, якими завдано значної шкоди законним правам, та інтересам громадян, їх об'єднанням чи державі, а також учинений повторно або за попереднім зговором групою осіб, передбачалось покарання у виді позбавлення волі на строк від одного до п'яти років" [3].

До введення в КК України 1960 р. цієї спеціальної норми відповідальність за вказані дії наставала за ч. 2 ст. 206 КК як за злісне хуліганство [2, 3; 4; 5].

Кримінальний кодекс України 2001 року завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності передбачив у ст. 259. Частина перша за завідомо неправдиве повідомлення про підготовку вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей чи іншими тяжкими наслідками, передбачала штраф від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або арешт на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

За частиною другою, те саме діяння, якщо воно спри-

чинило тяжкі наслідки або вчинене повторно, каралось позбавленням волі на строк від двох до п'яти років [6].

У зв'язку з появою в державі негативної тенденції до збільшення заяв і повідомлень про мінування адмінбудівель державних підприємств, закладів освіти, житлових будинків органи прокуратури звертають увагу на необхідність активізації профілактичної роботи щодо попередження вчинення злочинів, передбачених статтею 259 КК України "Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності". Натомість, як відомо, подібні "жарти" створюють обстановку загального страху і паніки серед людей, дестабілізують роботу державних і правоохоронних органів. Задля перевірки достовірності інформації та попередження негативних наслідків залучається велика кількість правоохоронців, вживаються заходи до евакуації громадян з можливого джерела небезпеки. А це потребує значних фінансових і людських ресурсів [7].

Відповідно до визначеної тенденції згідно з Законом від 07.03.2002 р. № 3075-III (3075-14) санкція ч. 1 ст. 259 КК України була змінена на штраф від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або арешт на строк до шести місяців, або обмеження волі на строк до п'яти років. За частиною другою передбачалось покарання до позбавлення волі на строк від двох до семи років [6].

На засіданні Верховної Ради України 7 травня 2012 року щодо розгляду проектів законів України щодо боротьби з тероризмом, пояснюючи необхідність удосконалення норм кримінального закону, суб'єкт права законодавчої ініціативи зазначав, що за останні роки значно збільшується кількість виявлених злочинів і судових рішень. А саме, з понад ніж 300 учинених злочинів, від тисячі повідомлень про мінування у нас є 32 вироки у 2009 році та 62 вироки у 2011 році. І саме це, на думку автора законодавчої ініціативи, свідчить про недостатність існуючих на сьогодні санкцій у статті 259 КК [8].

Таким чином, Закон України від 07.06.2012 № 4955-VI "Про внесення змін до статті 259 Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян" визначив більш суворе покарання [6], а саме, відповідно зі змінами, внесеними Законом, завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності за першою частиною карається *позбавленням волі на строк від двох до шести років*. Відповідно до частини другої - карається *позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років*.

Вивчаючи та аналізуючи судову практику призначення покарання за діяння, передбачені ст. 259 КК, а саме за завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності, нами зроблено висновки, що в значній кількості вироків за ч. 1 ст. 259 КК України особам, які вперше вчинили зазначений злочин, призначається покарання у виді двох (одного) років позбавлення волі із застосуванням ст. 75 КК України зі звільнення особи від відбування призначеного покарання з випробуванням, з установленням іспитового строку на один (два) роки.

Наприклад, Шевченківський районний суд м. Києва [9] засудив особу та визнав її винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 259 КК України та призначив покарання у виді 1 (одного) року обмеження волі. На підставі ст. 75 КК України особу звільнено від призначеного судом покарання з випробуванням строком на один рік

(повідомлення про державний вищий навчальний заклад "Київський індустріальний коледж").

Зокрема, Вінницький міський суд [10] засудив гр. О_5 у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 259 КК України та призначив йому покарання із застосуванням ст. 69 КК України, перейшовши до іншого, більш м'якого виду покарання, не зазначеного в санкції ч. 1 ст. 259 КК України, - позбавлення волі на один рік (злочин вчинено в стані алкогольного сп'яніння).

Знам'янський міськрайонний суд Кіровоградської області [11] засудив гр. О_2 та визнав його винним у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 259 КК України, і призначив йому покарання у виді 3 (трьох) місяців арешту (злочин вчинено в стані алкогольного сп'яніння).

Так, Сихівський районний суд м. Львова [12] засудив особу, визнавши її винуватою за ч. 1 ст. 259 КК України, та призначив їй покарання - два роки позбавлення волі. На підставі ст. 75 КК України звільнив від відбування покарання з випробуванням, установивши іспитовий строк один рік (злочин вчинено в стані алкогольного сп'яніння). Аналогічні рішення визначені, зокрема, вироком Корольовського районного суду м. Житомира від 07 липня 2014 року, справа № 296/3904/14-к; вироком Дніпровського районного суду м. Херсона від 04.07.2013 року, справа № 666/3332/13-к.; вироком Комунарського районного суду м. Запоріжжя, справа № 333/5277/14-к та інші [13].

Як показує практика, просте збільшення розміру покарання, особливо у вигляді позбавлення волі, не досягає зазначеної мети. Відповідно до практики призначення покарання, судами призначаються покарання у вигляді одного (двох) років позбавлення волі із застосуванням ст. 75 КК України. Більшість осіб учиняють злочин у стані алкогольного сп'яніння. Тому є пропозиція знайти альтернативу. Розглянувши практику застосування покарань судами, вважаємо доцільним санкцію ч. 1 ст. 259 додати видом покарань "громадські роботи".

Таким чином, засуджена особа, яка, за загальною характеристикою, частіше за все вчиняє злочин із жартів або цікавості, і як правило, у стані алкогольного сп'яніння, буде залучена до праці. Цей чинник добре, на наш погляд, має впливати на винну особу, а так само буде позитивним і для держави. Відповідно до ст. 56 КК України громадські роботи полягають у виконанні засудженим у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування. Громадські роботи встановлюються на строк від 60 до 240 годин і відбуваються не більш як чотири години на день. Згідно з даними ДСА [14], у 2013 році громадські роботи призначено 11,4 тис. осіб, що на 24,2 % менше, ніж у 2012 році, проте їх питома вага від загальної кількості засуджених залишилася на рівні попереднього року й становить 9,2 %. Громадські роботи не призначаються особам, визнаним інвалідами першої або другої групи, вагітним жінкам, особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

Поряд з цим, громадські роботи застосовуються й до неповнолітніх, відповідно до ст. 100 КК громадські роботи можуть бути призначені особам у віці від 16 до 18 років на строк від 30 до 120 годин і полягають у виконанні неповнолітнім робіт у вільний від навчання чи основної роботи час. Тривалість виконання цього виду покарання не може перевищувати двох годин на день.

Підтримуючи необхідність внесення змін до статті

259, члени комітету, відповідно до витягу зі стенограми засідання Верховної Ради України 7 травня 2012 року щодо розгляду проектів законів України щодо боротьби з тероризмом, зауважили на тому, що "... таким чином значно збільшиться кількість притягнутих до відповідальності неповнолітніх, які не матимуть альтернативи й будуть засуджені до реального строку позбавлення волі, що, на нашу думку, є недоцільним" [8].

За вчинення злочинів у неповнолітньому віці засуджено 5,9 тис. осіб, що менше на 34,4 % порівняно з 2012 р., їх частка від кількості всіх засуджених становила 4,8 % (5,5 %). Зокрема, у віці від 14 до 16 років учинили злочини 1,7 тис. осіб, що на 33,3 % менше, або 28,7 % (28,2 %) від кількості засуджених неповнолітніх. За тяжкі та особливо тяжкі злочини засуджено 3,3 тис. осіб, або 55,6 % (57,9 %). До позбавлення волі на певний строк засуджено 1,2 тис. неповнолітніх осіб, що на 22,9 % менше, водночас їх частка від кількості засуджених неповнолітніх дещо збільшилася - 19,5 % (16,6 %). Суди звільнили від відбування покарання з випробуванням 3,6 тис. підлітків, або 61,5 % (68,2 %) від кількості засуджених неповнолітніх. Примусові заходи виховного характеру суди застосували стосовно 987 неповнолітніх осіб, що на 40 % менше [14].

Наприклад, відповідно до повідомлення СЗГ УМВС України в Чернігівській області [15] неповнолітні "мінують" здебільшого школи. Усі повідомлення надійшли від хлопців у віці від 10 до 16 років з їхніх мобільних телефонів або телефонів друзів, під час навчального процесу - з понеділка по п'ятницю. За фактами завідомо неправдивих повідомлень про замінування навчальних закладів, учинених дітьми, відкрито кримінальні провадження, проте, лише у двох випадках неповнолітні досягли 16-річного віку і є суб'єктами злочину, передбаченого статтею 259 Кримінального кодексу України. Перевірки за фактами вчинення цих злочинів засвідчили, що абсолютна більшість дітей за місцем навчання та проживання до вчинення правопорушення характеризувалися позитивно, на обліках у кримінальній міліції у справах дітей не перебували. Основними мотивами вчинення дітьми правопорушень цієї категорії є бажання розважитися, пожартувати, вихвалитися перед друзями, "зірвати" проведення уроку, а також хуліганські спонукання.

Так, 5 квітня 2013 року, забавивши пожартувати, 11-річний П. повідомив про замінування школи № 27 у Вінниці; 22 лютого 2013 року в Харкові 10-річний С. заради розваги повідомив про замінування школи № 35; 20 травня в Одеській області 13-річний Г. повідомив про замінування школи в селищі Комінтерново, щоб подивитися, як будуть реагувати міліція та пожежні. Оскільки кримінальної відповідальності діти до настання певного віку не несуть, а за своїх дітей мають турбуватися батьки, то й відповідальність нести мають саме вони. Відповідно до статті 184 "Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей" Кодексу України про адміністративні правопорушення на батьків або осіб, які їх замінюють, накладається штраф [15; 16].

На наш погляд, таке стягнення, як штраф, до батьків є недоцільним, тому що кошти, які сплачують батьки дитини, йдуть із сім'ї, що негативно впливає на сімейний бюджет: це харчування, одяг для дитини та ін. Поряд з цим, більшість сімей є неповними та з низьким рівнем забезпеченості, і це також має свій вплив на виховання дитини. Пропонуємо надавати як батькам, так і дітям, допомогу психолога та педагогів. Зокрема, заслухову-

вати таких батьків за місцем навчання дитини, наприклад, на батьківських зборах і педагогічній раді школи; заслуховувати та допомагати батькам працівниками служби у справах дітей районних (обласних) державних адміністрацій; залучати до співбесід працівників кримінальної міліції у справах дітей. Залучати до розв'язання цієї проблеми соціальні служби та громадські організації. Реально допомагати виховувати дітей у дусі патріотизму, нетерпимості до правопорушень, що є найбільш актуальним на сьогодні в Україні.

Література

1. Лога В.М. Розслідування завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. - Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". - Київ, 2012. - 20 с.

2. Кириченко О.В. Кримінально-правові та кримінологічні аспекти протидії завідомо неправдивим повідомленням про загрозу громадській безпеці. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 - кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. - Національний університет внутрішніх справ, Україна, Харків, 2005. - 20 с.

3. Про внесення доповнень і змін до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів України: Закон України від 26 січня 1993 року № 2935-XII // ВВР. - 1993. - № 12. - С. 97.

4. Уголовный кодекс Украины. Закон Украинской ССР от 28 декабря 1960 г. (2000-05) // Ведомости Верховного Совета УССР. - 1961. - № 2. - С. 14. - [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2001-05>.

5. Берлянд К.І. Щодо сутності завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності як особливого різновиду хуліганських дій / К.І. Берлянд // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2012. - № 3. - С. 478-485.

6. Кримінальний кодекс України, прийнятий сьомою сесією Верховної Ради України 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради. - 2001. - № 25 - 26. - С. 131. - Із наступними змінами та доповненнями. - [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. За завідомо неправдиве повідомлення - кримінальна відповідальність. *Прес-служба прокуратури Рівненської області*. 27.07.2011 р. - [Електронний ресурс]: <http://pro.gov.ua/rozyasnyuemo-zakonodavstvo/36-za-zavidomonepravdive-povidomlennya-kriminalna-vidpovidalnist.html>

8. Витяг із стенограми засідання Верховної Ради України 7 травня 2012 року щодо розгляду проектів законів України щодо боротьби з тероризмом (реєстр. № 7487). - [Електронний ресурс]: http://crimecor.rada.gov.ua/komzloch/control/uk/publish/printable_article.jsessionid=B99359CBB889B9452D25908D20D68372?art_id=50162.

9. Вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 05 листопада 2012 року, справа № 1-1436/11.

10. Вирок Вінницького міського суду Вінницької області від 14 грудня 2012 року, справа № 232/131/12.

11. Вирок Знаменського міськрайонного суду Кіровоградської області від 20 вересня 2012 року, справа № 1/1107/205/12.

12. Вирок Сихівського районного суду м. Львова від 23 липня 2013 року, справа № 464/6129/13-к.

13. Вирок Корольовського районного суду м. Житомира від 07 липня 2014 року, справа № 296/3904/14-к; Вирок Дніпровського районного суду м. Херсона від 04.07.2013 року, справа № 666/3332/13-к; Вирок Комунарського районного суду м. Запоріжжя, справа № 333/5277/14-к.

14. Аналіз стану здійснення судочинства судами загальної юрисдикції у 2013 р. (за даними судової статистики) згідно з даними Державної судової адміністрації України.

15. Мінування хибне - покарання реальне. Повідомлення СЗГ УМВС України в Чернігівській області від 18.06.2013 р. - [Електронний ресурс]: [http://mvs.gov](http://mvs.gov.ua/mvs/control/chernihiv/uk/publish/printable_article/82993;jsessionid=C06556CBF3C6FA68FE65B7BB5E79CEBD)

ua/mvs/control/chernihiv/uk/publish/printable_article/82993;jsessionid=C06556CBF3C6FA68FE65B7BB5E79CEBD.

16. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон, Кодекс від 07.12.1984 р. № 8073-Х. - Верховна Рада УРСР. (Редакція станом на 26.10.2014). - [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page>.

Плужнік О.І.,
кандидат юридичних наук, доцент
ОДУВС
Надійшла до редакції: 22.11.2014

УДК 159.9:351.743

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА СТРІЛЬЦЯ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ВПРАВ З ПІСТОЛЕТА

Пригодська Ю. В.

У статті досліджено психологічні особливості навчання стрільбі. Автором наголошується, що важливими складовими частинами психологічної підготовки стрільця є ідеомоторне й аутогенне тренування. Розглянуті прийоми ідеомоторного тренування та основні принципи аутогенного тренування стрільців.

Ключові слова: психологічна підготовка стрільця, ідеомоторне тренування, аутогенне тренування.

В статье исследованы психологические особенности обучения стрельбе. Автором отмечается, что важными составляющими частями психологической подготовки стрелка является идеомоторная и аутогенная тренировки. Рассмотрены приемы идеомоторной тренировки и основные принципы аутогенной тренировки стрелков.

Ключевые слова: психологическая подготовка стрелка, идеомоторная тренировка, аутогенная тренировка.

This article explores the psychological characteristics of teaching shooting. The author notes that an important part of the psychological preparation shooter is ideomotor and autogenic training. Considered ideomotor training techniques and basic principles of autogenous training shooters.

Keywords: psychological preparation shooter, ideomotor training, autogenic training.

Головні завдання емоційної підготовки стрільця - створення ентузіазму і любові до стрільби, готовності до тренувальної та змагальної активності, що вимагає вольових зусиль для подолання зовнішніх і внутрішніх перешкод, поліпшення психологічних параметрів особи, формування і поліпшення інтелекту спортсмена.

Вдале укладання цих задач залежить від знань і педагогічного професіоналізму тренера, від володіння спортсменами системою особливих знань про нервову систему людини. Спортсмени зобов'язані знати, що це сприйняття, уявлення, інтерес, його види та характеристики, пам'ять, мислення, свобода, вольові властивості, відчуття, враження, який їхній сенс, роль і вплив на активність людини.

Важливішою з головних задач емоційної підготовки

вважається набуття стану готовності до змагань, що виражається в змобілізованості спортсмена на виконання встановлених завдань. Особливо це важливо перед серйозними, основними змаганнями. Мобілізуватися необхідно навчатися при вирішенні щоденних завдань, у процесі навчально-тренувальних занять безперервно, день у день [1, 168-173].

Розглянувши основні питання навчання стрільби зі службової зброї, слід акцентувати увагу на такому важливому моменті навчання, як психологічна підготовка стрілка [2, 63-67].

У процесі навчально-тренувальних занять часто доводиться спостерігати, наскільки впевнено в кабінеті стрільці поводяться з навчальною зброєю. На вогневому рубежі - зовсім інша ситуація. Деякі стрільці, досить сильно стискаючи в руку пістолет, заряджений бойовими патронами, виглядають розгубленими й скутими. Стрільба з пістолета асоціюється в них з почуттям страху, який часом домінує в роботі центральної нервової системи. Ці почуття загальмовують всю її функціональну діяльність і викликають стан зайвої напруженості психіки й усіх систем організму стрільця [3, 35-38].

Характерними ознаками такого стану є:

- підвищення частоти пульсу, спітнілі долоні й прискорене дихання;
- розкоординація рухів і, як наслідок, утрата стійкості й рівноваги при приготуванні;
- збільшення тремору рук і коливань зброї;
- погіршення зорового сприйняття, а також уповільнення або прискорення рухової реакції або реакції на рухомий об'єкт.

Всі ці фізичні й психологічні зміни в сукупності вкрай негативно впливають на техніку стрільби. Вони загальмовують прояв в учня ще не остаточно сформованих рухових навичок і призводять до наступних змін у техніці стрільби:

- значно збільшується час прицілювання;
- змінюється характер впливу на спусковий гачок (затримка пострілу або ривок);
- порушуються тимчасові характеристики стрільби (темп стрільби і її ритм);
- при стрільбі по цілях, що з'являються, змінюється (сповільнюється або прискорюється) швидкість підйому зброї, знижується точність підйому руки зі зброєю й перенесення її на наступну ціль [4, 87-104].